

208. — 4) f. *eine Frau, die nicht mehr menstruirt*, ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. विकल्प्य und सकल.

विकलता (von विकल) f. Mangelhaftigkeit: चतुर्विकलता Krankheit der Augen MBH. 1, 8102. उन्मना विकलता प्राप्नोति ein krankhafter Zustand, Mangel an vollem Bewusstsein Spr. (II) 613.

विकलत्व (wie eben) n. Gebrechlichkeit Suçr. 1, 332, 16. 333, 8. Mangelhaftigkeit, Fehlerhaftigkeit: दृष्टान्तस्य साधनविकलत्वात् da der Vergleich ein mangelhafter Beweis ist SARVADARÇANAS. 48, 5.

विकलपाणिज् adj. eine lahme Hand habend HALĀJ. 2, 455.

विकलाङ्ग adj. der an irgend einem Theile des Körpers ein Krüppel ist AK. 2, 6, 1, 46. H. 433. HALĀJ. 2, 232. MBH. 1, 1469. VARĀH. BRH. S. 16, 35.

विकलीकार् (विकल + 1. कार्) Jmd krank machen, mitnehmen Gtr. 12, 8.

विकल्प (von कल्प् mit वि und 2. वि + कल्प्) 1) m. = कल्पन, संशयति MED. p. 23. = भ्राति, शङ्का, वितर्क u. s. w. HALĀJ. 4, 6. Am Ende eines adj. comp. f. छा. a) Wechsel, Wahl zwischen Zweien oder Mehreren, Zulässigkeit des Einen und Andern: स्थानासनयोः ऽच. Çr. 1, 12, 5. 2, 2, 12. 3, 2, 14. विकल्पे प्रवृत्तम् wo die Wahl ist, da geht das Angefangene weiter KĀTJ. Çr. 1, 4, 14. संख्या^० 8, 20. 4, 3, 25. KAUC. 63. विकल्पः शंभेन वा ÇĀNKH. Çr. 7, 10, 8. दण्ड^० eine beliebige Strafe M. 9, 228. Suçr. 2, 360, 10. VARĀH. BRH. S. 86, 79. वेति विकल्पः Schol. zu P. 1, 1, 44. 2, 4, 39. 6, 1, 91. AK. 3, 4, 32 (29). 4. 9. 3, 3, 5. TRIK. 3, 4, 6. HALĀJ. 3, 87. अनुनासिक^० Schol. zu P. 6, 3, 76. विकल्पेन nach Belieben ÇRUT. 2. BUĀG. P. 7, 12, 11. व्यवस्थित eine bedingte Zulässigkeit des Einen oder Andern Schol. zu KĀTJ. Çr. 173, 8. 232, 4. 700, 14. zu P. 6, 4, 38. zu AV. PRĀT. 4, 27. DĪJABH. 109, 9. ऐच्छिक eine unbedingte ebend. विकल्पस्तुल्यबलया विरोधश्चातुरीयुतः Alternative SĀH. D. 738. विरोधस्तुल्यबलया विरक्त्यालङ्कृतिर्मता PRATĀPAR. 100, a, 3. संगमविरुक् विकल्पे Spr. 3101. SARVADARÇANAS. 13, 1, 16, 3. ०जाल eine Menge denkbarer Fälle 30, 3. पञ्चम^० 132, 16. 143, 2. — b) Variation, Combination, Verschiedenheit, Mannichfaltigkeit: द्वादशाह^० KĀTJ. Çr. 24, 7, 11. कार्तपथे त्रयो विकल्पाः LĀTJ. 7, 10, 13. Suçr. 1, 3, 15. 14, 2. असंख्येयविकल्पत्वाच्छ्रुत्यानाम् 23, 20. 129, 4. 160, 14. षोडशके द्रव्यगणे चतुर्विकल्पेन भिद्यमानानाम् । अष्टादश ज्ञाप्यते शतानि संहितानि विंशत्या ॥ VARĀH. BRH. S. 77, 20. fig. BRH. 12, 1. 13, 4. नभसयोगानां चत्वारो विकल्पाः । तत्राकृतियोगा एको विकल्पः । आकृतियोगाः संख्यायोगाश्च विकल्पद्वयम् u. s. w. UTPALA zu 12, 1. आश्रमाणां विकल्पाश्च MBH. 12, 2441. विकल्पा आषट्कम् 13, 243. मायाविकल्परचितैः स्यन्दनैः RAGH. 13, 75. 17, 49. MĀLAV. 29. Spr. 1012. BUĀG. P. 1, 17, 19. ०रुक्ति 6, 8, 30. 8, 12, 8. Verz. d. Oxf. H. 56, a, 26. अ^० adj. BUĀG. P. 3, 9, 3. WEBER, RĀMAT. Up. 349. अष्ट^० achtfältig SĀMKEHJAK. 53. TATTVAS. 43. अष्टाविंशतिविकल्पा (अशक्ति) GAUPAR. zu SĀMKEHJAK. 49. अनेक^० mannichfaltig DAÇAK. 63, 14. विकल्पाः BUĀG. P. 2, 9, 36 nach dem Comm. so v. a. विविधाः सृष्टयः. — c) Nebenform: हेरित्यहेरात्रविकल्पमेके वाञ्छन्ति पूर्वापरवर्णलोपात् VARĀH. BRH. 1, 3. — d) Verschiedenheit in der Auffassung, Unterscheidung: धर्म^० NĀJAS. 1, 1, 55. BUĀG. P. 6, 17, 30. 7, 13, 61. — e) Unschlüssigkeit, Unentslossenheit, Zweifel MBH. 14, 1028. RAGH. 17, 49. Spr. 581 (II). 889. विकल्पो ऽत्र न कर्तव्यः 1622. 4591. KATHĀS. 39, 137. 43, 62. 216. 46, 185. 72, 168. Gtr. 6, 11. RĀGA-TAR. 3, 219. NĪLAK. 46. BUĀG. P. 3, 26, 27. 6, 9, 35. 7, 13, 43. 8, 20, 7. VEDĀNTAS.

VI. Theil.

(Allah.) No. 47. PAÑKĀT. 71, 20. SARVADARÇANAS. 22, 20. 23, 2. 44, 13. 70, 19. 148, 17. अ^० sich nicht lange bedenkend KATHĀS. 24, 65. PAÑKĀT. 88, 6. अविकल्पम् adv. ohne sich zu bedenken 43, 4. — f) das Annehmen, Statuieren: पत एतस्याः सप्तद्वीपविशेषविकल्पस्त्वया भगवन्बलु सूचितः BUĀG. P. 5, 16, 2. — g) falsche Vorstellung, Einbildung Jogas. 1, 6. शब्दज्ञानानुपातो वस्तुगून्यो विकल्पः 9. किसलयतल्पं गणयति विद्वितकृताशविकल्पम् Gtr. 4, 15. WASSILJEW 303 u. s. w. — h) Berechnung: बलावल^० VARĀH. BRH. 24, 6. — i) geistige Beschäftigung, das Denken H. 1370, Schol. — k) Zwischen-Kalpa, der Zeitraum zwischen zwei Weltperioden BUĀG. P. 2, 8, 12. 10, 46. 8, 14, 11. — l) ein Gott (nach dem Comm.) BUĀG. P. 10, 83, 11. — m) pl. N. pr. eines Volkes MBH. 6, 366 (VP. 192) nach der Lesart der ed. Bomb. विकल्प्य ed. Calc. — 2) adj. an dem eine Verschiedenheit wahrzunehmen ist: फले विकल्पाः so v. a. verschiedenen Lohnes theilhaftig werdend BUĀG. P. 8, 9, 28. — Vgl. निर्विकल्प, स^०, वैकल्पिक.

विकल्पक 1) nom. ag. vom caus. von कल्प् mit वि. a) Vertheiler, Austheiler: पद्मानलेखपानानां मांसानां च MBH. 3, 8451. — b) Verfertiger, Zusammensetzer, Bildner: षडशीतिश्च तस्यापि (d. i. पात्रवत्त्वस्य) संहितानां विकल्पकाः Verz. d. Oxf. H. 33, a, 9. 38, b, 28. — 2) am Ende eines adj. comp. von विकल्प. अ^० der sich nicht lange bedenkt MBH. 18, 226; vgl. निर्विकल्पक, स^०.

विकल्पन (vom caus. von कल्प् mit वि) 1) nom. ag. Verfertiger, Zusammensetzer, Bildner: श्रेष्ठा ह्यथर्वणो ह्येति संहितानां विकल्पनाः Verz. d. Oxf. H. 33, b, 39. — 2) n. und f. आ nom. act. a) das Freistellen, der-Wahl-Überlassen KĀTJ. zu P. 8, 3, 31 (n.). वाशब्दे ऽत्र चार्थे न विकल्पने UTPALA zu VARĀH. BRH. 23, 5. कालविकल्पना PAÑKĀT. 3, 11, 12. — b) Gebrauch einer Nebenform UTPALA zu VARĀH. BRH. 1, 3 (f.). — c) das Unterscheiden KUSUM. 39, 14 (n.). संकल्पः प्रत्युपस्थितविषयविकल्पने प्रज्ञानीलादिभेदेन ÇĀNKH. zu BRH. ĀB. Up. S. 286. परित्राट्टमुकश्रुनामेकस्यां प्रमदातनौ । कुणपः कामिनी भृत्य इति तिस्रो विकल्पनाः verschiedene Auffassungen SARVADARÇANAS. 13, 6, 7. — d) falsche Vorstellung, — Annahme, Einbildung: माया लोकसृष्टिविकल्पना BUĀG. P. 10, 28, 6. — Vgl. निर्विकल्पन.

विकल्पनीय (wie eben) adj. zu bestimmen, zu berechnen, auszumitteln VARĀH. BRH. 10, 1. 14, 5.

विकल्पवत् (von विकल्प) adj. einen Zweifel habend, unschlüssig seiend VEDĀNTAS. (Allah.) No. 83.

विकल्पसम m. Bez. einer best. sophistischen Einwendung NĀJAS. 5, 1, 1. 4. SARVADARÇANAS. 114, 10.

विकल्पानुपपत्ति f. die durch ein Dilemma hervorgehende Unhaltbarkeit SARVADARÇANAS. 13, 19. 79, 22. 101, 7. 103, 11. 110, 12. fig. 116, 19. 142, 11. 152, 17.

विकल्पासह adj. ein Dilemma nicht aushaltend, durch ein Dilemma sich als unhaltbar ergebend; davon nom. abstr. ०त्व n. SARVADARÇANAS. 11, 20. fig. 23, 17. 119, 6. 127, 21. 141, 12. 136, 1.

विकल्पन् (von विकल्प) adj. was man verwechseln kann, zum Verwechseln ähnlich: नीलाशोकविकल्पिकेशनिकरः so v. a. bei dem man die blauen Açoka-Blüthen als Kopphaar ansehen könnte RĀT. 6, 34, v. 1.